

De kunst van het leiding geven

Twee leden van de kerkenraad, mw. Marga van Arendonk en mw. Suzy Schild, woonden op zaterdag 31 oktober een leiderschapsdag bij in Tso'ar, een kunstzinnige kerk in Leidschendam. Hierbij een verslag van de inleiding, omdat dit niet alleen van belang is voor kerkenraadsleden, maar voor alle gemeenteleden om zo begrip te krijgen voor de taak waarvoor de kerkenraad staat. En ook omdat gemeenteleden tot leiding geven geroepen kunnen worden, niet alleen als kerkenraadslid. Sommigen onder u geven immers al leiding in diverse commissies. En bovendien ieder mens geeft leiding aan zijn eigen leven.

Inleider

Prof. dr. Maarten den Dulk, emeritus hoogleraar Praktische Theologie (Leiden) - schrijver van het boek *'Een huis naast de synagoge. Herlezing van de brief aan Timoteüs met het oog op de gemeente'* - nam ons in zijn inleiding *'De Geest ontvangen en leiding geven'* (met de spanning tussen *ontvangen* en *geven*) mee naar de tijd van de apostel Paulus, als hij de leiding van de gemeente in Efeze overdraagt aan zijn leerling Timoteüs. Paulus legt hem de handen op en geeft hem enkele instructies. Hij noemt vijf elementen van de gemeente: liefde, liturgie, levensstijl, leidinggeven aan de organisatie en de zorg voor het levensonderhoud. Met elk woord raakt hij de kern van de organisatie, maar elk woord zegt hij op de adem van de Geest.

Liefde

1 Timoteüs 1,5 *'Het doel van je opdracht is de liefde die voortkomt uit een rein hart, een zuiver geweten en een oprecht geloof.'* Als de kerkenraad een beleidsplan moet maken, is er een grote kans dat de lat te hoog wordt gelegd. Zeker, er zijn belangrijke opdrachten te formuleren op het gebied van diaconaat, de jeugd, het spirituele leven, maar we dienen wel het doel van de opdracht in het oog te houden. Er is om zo te zeggen geen enkele reden om je schuldig te voelen, omdat je te weinig zou doen als gemeente, als die gemeente maar een plaats is, waar je samen probeert van de liefde te leven. Liefde is helpen en geholpen willen worden. Dit kun je als leidinggevende alleen goed invullen als je bescheiden, integer en betrouwbaar bent. Het is niet zo onschuldig als het lijkt. Liefde is aandacht voor een *ander*, niet alleen de sympathieke soortgenoot, maar ook voor de irritante medemens, de ander die je onrustig maakt, onzeker of driftig. Je probeert je in te leven in de ander. In die ontmoeting krijg je ook een ander zicht op jezelf. Dan zijn er de volgende prioriteiten voor het handelen van de gemeente.

Liturgie

1 Timoteüs 2,1 en 2 *'Allereerst vraag ik dat er voor alle mensen gebeden wordt. Bidt voor koningen en gezagsdragers.'* Het doen van de gebeden is in Paulus' brief een aanduiding voor het geheel van de liturgie. In het gebed oefent de gemeente zich in de ontmoeting en het gesprek met God. Dat is haar *core business*. Is ons gebed zo dat we daar in de week mee aan de slag gaan? Is wat we doen goed voor *alle* mensen? In de liturgie dient aandacht te zijn voor alles wat zich in een democratische samenleving aan problemen en processen voordoet. Vandaar de oproep: ga met een voorbedenboek bij gezagsdragers langs of nodig ze uit in de dienst, zodat hun zorgen verwoord kunnen worden in de gebeden.

Levensstijl

Het begint met de liturgie, maar het draait om het bewaren en bewaken van de identiteit van de christelijke gemeente. Die identiteit drukt zich uit in onze levensstijl. Levensstijl is een combinatie van geestelijk leven en sociaal gedrag. Een christelijke levensstijl vraagt: wat ben je aan het doen en waarom? De toetssteen is: hoe gaan we om met *nieuwe* gewoontes en keuzes? Daar kan je behoorlijk ruzie over krijgen. Paulus zegt hiervan in 1 Timoteüs 4,4 *'Alles wat God geschapen heeft is goed. Niets hoeft te worden verworpen als het onder dank wordt aangenomen.'*

De open grondhouding die hier wordt ingeoeffend, is die van de liefde voor de ander en voor wat de ander bezielt en inbrengt. De tegengestelde houding is die van de angst voor het vreemde en voor de vreemdeling en de verheerlijking van de eigen zogenaamde christelijke cultuur. Daarover moet het gesprek in de gemeente gaan. De levensstijl van de gemeente is open en veranderlijk. En dat is dan ook voortdurend voorwerp van beraad. Eén van de constanten van het gemeentelven is het beraad over de levensstijl van de gemeenteleden.

Leiding geven aan de organisatie

De gemeente drijft op organisatie en dat gaat niet zonder leiding. Het netwerk van de gemeente is geweven met draden van pastoraat en het vangnet voor hen die buiten de boot vallen, wordt gevormd door het diaconaat. Pastoraat, diaconaat en organisatie moeten in een beleidsplan veel aandacht krijgen. De netwerkers in de gemeente zijn de leidinggevendenden. Zij letten overal op, leven mee en weten de talenten te vinden. Het echte werk wordt door vrijwilligers gedaan en dan geldt de regel: Ga zuinig om met tijd en geld. Erken en waardeer de geleverde arbeid (zie 1 Timoteüs 5,18 *'De arbeider is zijn loon waardig'*). De gemeente is dan ook de oefenschool voor de menselijke waardigheid. Wanneer de gemeenteleden tonen dat ze onderling respectvol en integer, zorgzaam en kritisch met elkaar omgaan, dan ligt ze als gemeente op koers.

Houding in de samenleving

Iedereen zoekt een plaats in de samenleving. De mondiale samenleving is een strijdtoneel door de genadeloze tweedeling in macht, bezit en werkgelegenheid. Het is een strijd die een samenleving corrupt kan maken. Rivaliteit en concurrentie, soms in oorlog uitmondend, maken veel slachtoffers. De economie, zegt Paulus, de kapitaalvermeerdering leidt naar de oorzaak van het onrecht op aarde (1 Timoteüs 6,10 *'De wortel van alle kwaad is de geldzucht'*). Zoals de Heer, zo dienen ook wij niet voor de macht te buigen, maar ons toe te vertrouwen aan de belofte van het Rijk van God.

Liefde (zie het begin) en recht (het eind) zijn de motiverende krachten voor het beleid van de gemeente. Wie zich daardoor laat inspireren, maakt beleid dat bevrijdend werkt voor de gemeente. En waar zo'n gemeente is, is hoop.

Suzy Schild